

YÜKSELEN GÜÇ ÇİN'İN GENÇLİK POLİTİKALARI VE ÇİN GENÇLİĞİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME*

China's Youth Policy as a Rising Power and An Evaluation about The Today's Chinese Youth

Selim Han YENİACUN*

Öz

Uluslararası politikanın tek kutuplu dünya düzeninin sonuna gelindiği 2010'lu yıllarda, Uzakdoğu Asya'dan bölgesel bir güç olarak doğan ve küresel aktör olma yolunda pek çok adım atan Çin günümüz çok kutuplu yeni dünya düzeninin bir kanadını temsil etmektedir. Çin devleti bağımsızlık mücadelesi, devrim, dışa açılım politikası ve üretim ekonomisi gibi mühim süreçlerin altından başarıyla kalkmasında toplumun dinamizmini temsil eden Çin gençliğine çok şey borçludur. Ulusal ve uluslararası pek çok yenilik ve gelişmeden etkilenen Çin gençliği (10-25 yaş) son 30 yıl içerisinde toplam Çin nüfusu pastasında büyük bir paya sahiptir. Nitelik bakımından ise hem yönetsel hem de kalifiye iş gücü açısından önemli yeterlilikler kazanmıştır. Öyle ki; Çin'i ve Çin'in yükselişini anlamlandırmak isteyen pek çok çalışmanın ortaya çıktığı bu dönemde Çin gençliğinin bugününe bir nebze de olsa ışık tutmak Çin'in yükselişinin mimarı olan Çin toplumunun içindeki dinamizmi, eksileri ve artularıyla, değerlendirmemizi sağlayacaktır. Çin gençliği ve ilgi alanlarına ilişkin yapılan bu çalışmada, Çin resmi makamlarının ve uluslararası kuruluşların verilerinden faydalanılarak objektif ve nitel bir gözlem yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çin, Gençlik, ÇKP, Eğitim, Siyaset.

Abstract

In the 2010s, when the international politics reached the end of the unipolar world order, China, which was escalating as a regional power from East Asia and took many steps towards becoming a global actor, represents a wing of today's multipolar new world order. The Chinese state owes a lot to the Chinese youth population, who represent the dynamism of the society in successfully overcoming important processes such as the struggling for independence, revolution, proactive foreign policy and production economy. Influenced by many national and international innovations and developments, Chinese youth (10-25 years old) have a large share in the total Chinese population pie in the last 30 years. In terms of quality, Chinese youth population has gained important qualifications in terms of both administrative and qualified workforce. Such that; Shedding some light on the present of Chinese youth in this period, when many studies have emerged that want to make sense of China and its rise, will enable us to evaluate the dynamism in Chinese society, the architect of China's rise, with its pros and cons. In this study on Chinese youth and their interests, an objective and qualitative observation was made by using the data of Chinese official authorities and international organizations.

Keywords: China, Youth, CCP, Education, Politics.

* DOI: 10.34189/asyam.4.2.006

** PhD Candidate, Shanghai University, selimhanyeniacun@gmail.com

Giriş

Çin Halk Cumhuriyeti 1949 yılında Mao Zedong önderliğinde gerçekleşen Komünist Devrim sonrasında kurulmuş bir Uzak Doğu Asya ülkesidir. “Çin” adı pek çok dilde olduğu gibi Türkçede de antik Çin (Qin) hanedanının atıfla kullanılıyor olsa da Çince de Çin’i belirtmek için, Çin kültürünün kendini dünyanın merkezinde tanımlamasına atıfla, Zhōngguó (中国) yani orta ülke kelimesi kullanılmaktadır. Yüz ölçümü bakımından üçüncü, nominal ekonomik göstergeler bakımından dünyanın en büyük ikinci devleti olarak Çin, nüfus bakımından en kalabalık ve sermaye birikimi endeksli satın alma paritesine bağlı ekonomik değerler bağlamında ise dünyada ilk sırada yer alan bir devlettir. Kuruluşundan itibaren yetmiş yılı geride bırakan Çin devleti, 1921 yılında kurulan Çin Komünist Partisi tarafından yönetilmektedir. Bugünkü mevcut devlet yönetiminin son hali ise 1982 anayasası ile belirlenmiştir. ÇHC’nin en üst idari mekanizmasını oluşturan kurumlar ise ÇHC Devlet Başkanlığı, Devlet Konseyi, Merkezi Askeri Komisyon, Ulusal Halk Kongresi (UHK), Çin Halkının Siyasi Danışma Konferansı (ÇHSDK) ve ÇHC Yüksek Mahkemesidir.

Mao döneminde sosyal ve ekonomik anlamda sıkı bir komünist anlayışla yönetilen devlet 1978 yılından itibaren Deng Şiaoping yönetimi altında her anlamda dışa açılma politikalarını devlet yönetimine entegre etmeye başlamıştır. Son elli yılda artış gösteren ekonomik veriler ve refah seviyesi devletin uluslararası arenada etkisini arttırdığı gibi Çin toplumunun uluslararası sisteme daha çok entegre olmasını sağlamıştır. Çin tarzı sosyalist bir yönetim ve yine Çin tarzı sosyalist bir ekonomi ile yönetilen bu büyük gücün günümüzde dünyanın pek çok bölgesindeki ekonomik, kültürel ve siyasi etkilerini görmezden gelmemiz imkansızdır. Çin’in günümüz dünya siyasetindeki dengeleri değiştiren bir aktör olarak tanımlanmasına etki eden pek çok faktörü sayabilmemiz mümkünken bunlardan en önemlilerinden birisi genç ve dinamik nüfusunu etkin bir şekilde kullanabilme kapasitesidir. Bu çalışmada ele alınacak olan asıl konu ise Çin gençliği ve devlet-toplum ilişkilerinin bu nüfus gücünü yönlendirebilme kapasitesi olacaktır.

Çin’in nüfus çokluğu bakımından dünyada birinci sırada olması kendisine insan gücünde eşsiz bir fırsat oluştururken bu devasa nüfusun cinsiyet, yaş, ırk, din ve dil bakımından çeşitlilik göstermesi nüfus üzerindeki idari uygulamaların da dünya üzerinde sıklıkla rastlanamayacak bir biçimde farklılaşmasına sebebiyet vermektedir. Çin Milli İstatistik Bürosunun (National Bureau of Statistics of China, 2019) 2018 yılı verilerine göre yaklaşık 1 milyar 390 milyon, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonunun (United Nations Population Fund, 2020) güncel 2020 verilerine göre ise yaklaşık 1 milyar 400 milyon nüfusa sahip olan Çin gerek miktar gerekse çeşitli sınıflandırmalar açısından devasa bir veri havuzu oluşturmaktadır. Nüfusunun %48,7’si kadın, %51,3’ü erkek olan; yine toplam nüfusunun %59,7’si şehirlerde yaşayan Çin halkı hem büyük nüfus kapasitesi hem de dengeli şehirleşen/kırsal nüfus oranıyla nüfusunu materyal, bilim ve teknoloji kapsamında etkin bir üretim kaynağı olarak kullanabilmektedir. Çin tarzı sosyalist ekonomisi ve toplumsal değerler kapsamında hayatın pek çok alanında cinsiyet eşitliğinin gözlemlenebileceği Çin’de, kadın ya da erkek fark etmeksizin genç nüfusun (10-24 yaş arası) incelenmesi ise günümüz Çin’inin mevcut yükselen gücünü değerlendirebilmemiz açısından önemli bir değerlendirmeyi ortaya çıkaracaktır.

Çin nüfusunun %17’lik dilimini oluşturan genç nüfus (10-24 yaş aralığı) 241.440.000 kişi ile büyük bir dinamizmi sembolize etmektedir (UNICEF, 2019). Nüfus dağılımına paralel bir şekilde 110.000.000’a yakın genç kadın nüfusa sahip olan Çin, 130.000.000’un üzerinde genç erkek nüfusa sahiptir. 2015 yılında yayınlanan BM verilerine göre 15-24 yaş arası Çinli gençlerde evlenme oranı %11,5 ile 20.180.000 kişi ile hesaplanırken genç nüfusun büyük bölümünün zorunlu eğitim ve iş hayatında bekar olarak bulunduğu söyleyebiliriz. Yine aynı rapora göre hayatında hiçbir eğitim kurumuna gitmemiş Çinli genç sayısı ise 756.000 kadardır. Genç nüfusun en az 55.000.000’u ise en az üniversite seviyesinde eğitim almaktadır. 15-24 yaş arası gençlerde en az 65.640.000 kişi herhangi bir işte çalışırken, bunlardan en az 56.000 kişisi Çin Komünist Partisi ve partiye ilişkin kurumlarda görev almaktadır. Bu önemli rakamlardan da anlaşılacağı üzere nicelik ve nitelik açısından güçlü değerlere sahip Çin gençliğinin mevcut durumunu ve Çin sosyalizmi altında örgütlenmelerini incelemek; Çin’i

daha yakından tanımak ve Çin'in gelecekteki politikalarına ilişkin senaryoları anlamlandırmakta büyük bir fayda sağlayacaktır. Çin gençliğinin mevcut durumunu ve Çin hükümetinin gençlik politikalarını değerlendirmek için yapacağımız incelemeleri üç ana başlık altında sınıflandırabiliriz. Eğitim, siyasal katılım ve sosyal yaşamın Çin gençliği açısından ele alınması Çin gençliği hakkında kapsayıcı bir fikre sahip olmamıza yardımcı olacaktır.

Çin Gençliği ve Eğitim

Çin gençliğinin temel özelliklerini tasvir edebilmemiz ve ÇHC hükümetinin gençlik politikaları daha yakından değerlendirebilmemiz için öncelikle 15-25 yaş arası gençliğin temel uğraşlarının başında gelen eğitim-öğretim sürecini ele alalım doğru olacaktır. Çin'de anaokulundan üniversite eğitimine kadar geniş bir okullaşma ağı bulunmaktadır (Tanrısevdi & Kıral, 2018). Bu ağ anaokulu, ilköğretim, ortaöğretim ve lise seviyesinde eğitim alan yaklaşık 250 milyon öğrenci, 15 milyon öğretmen ve 844.504 eğitim kurumunu kapsamakla birlikte 18-24 yaş aralığına hitap edecek olan 2.663 yükseköğretim kurumunu da bu ağa dahil edebiliriz (National Bureau of Statistics of China, 2019). Gerek 1949-1979 dönemindeki kalkınma hamleleri gerekse 1979'den sonraki dışa açılım sürecinde iş gücünün Çin ekonomisindeki yeri pek çok faktöre göre daha önemli olmuştur. Genç ve çalışan nüfusun üretimdeki etkisi ülke ihtiyaçları doğrultusunda vazgeçilmez bir etmen olsa da özellikle 1980'lerden itibaren Çinli gençlerin eğitim fırsatlarına erişimini garanti altına almak için pek çok yasa yürürlüğe konulmuştur. Zorunlu eğitim kanunu, milli eğitim kanunu, öğretmenlik kanunu, mesleki eğitim kanunu ve yüksek öğretim kanunu gibi yasalarla Çinli gençlerin nitelikli iş gücüne olan katılımına yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir (Xi, 2003). Çin eğitim sisteminin Çinli gençlere vermek istediği manevi değerleri ve eğitim sisteminin kalıplarını şu şekilde özetleyebiliriz: 1995 yılında Çin Eğitim Sistemine ilişkin yasal değişikliklerde eğitimi Çin halkının ahlaki, fiziksel ve entelektüel gelişimi açısından temel bir araç olduğu benimsenmiştir. Marksizm ekseninde ve Mao Zedong öncülüğünde ortaya konulan Çin Sosyalizmi yine bu eğitim sisteminin öncül yapı taşıdır (Tanrısevdi & Kıral, 2018, s. 225). Çin tipi sosyalist değerlere ve bireyin eğitim hayatından sonra toplum içinde bulunacağı pozisyonun, moral değerler çerçevesinde, belirlenmesi odaklı uygulanan eğitim sistemi, Çinli gençleri ideolojik normlar çerçevesinde "model birey" olarak yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Çinli gençler, zorlu bir süreçle, 6 yılı ilköğretim 3 yılı da ortaöğretim olmak üzere toplam 9 yıl süren zorunlu eğitimin ardından 3 yıllık lise eğitimi, lise bitirme sınavı ve üniversiteye giriş sınavlarının ardından yükseköğretim kurumlarına devam edebilme hakkına sahip olmaktadır. Çin'de genel ve meslek lisesi olmak üzere 2 lise tipi bulunmakla birlikte meslek liseleri kendi arasında da farklı kategorilere ayrılabilir. Üniversiteler ise liselerde olduğu gibi iki kategoriye ayrılmışlardır. Bunlar 4 veya 5 yıllık eğitim döneminde lisans eğitimi veren üniversiteler ve 3 yılda diploma/sertifika eğitimi sağlayan yüksek okullardır. Genç nüfus ve öğrenci sayısı ile doğru orantılı olarak Çin'de bulunan eğitim kurumlarının fazlalığı göze çarparken bu kurumların nüfusa göre dağılımını da göz önünde bulundurduğumuzda fayda vardır. Örneğin; toplamda 2663 adet üniversite ve dengi kuruma sahip olan Çin'de 550.000 kişiye 1 yükseköğretim kurumu düşmektedir (National Bureau of Statistics of China, 2019). Bu durum Hindistan ve ABD gibi bölgesel ve küresel ölçekte rekabette olunan ülkelere göre daha azdır (Statista (a), 2020). 2.663 kurum; üniversite ve dengi okullar kategorisinde yer alırken bu kurumların bazılarının da içinde bulunduğu 815 enstitü ise sadece yüksek lisans, doktora ve doktora sonrası eğitim/araştırma üzerine odaklanmıştır. Yüksek öğretim kurumlarının neredeyse 1/3'üne tekabül eden bu rakam ileri teknoloji ve bilimsel uzmanlık alanında oldukça değerli bir veriye tekabül etmektedir. Çinli gençlerin eğitimdeki istikrarını ise aşağıdaki verilerle açıklamamız mümkündür. 2018-2019 eğitim yılı itibarıyla Çin'de lise ve dengi okullardan mezun öğrenci sayısı 26.532.791'dir. Lisans ve ön lisans programlarından mezun olan öğrenci sayısı 7.533.087'dir. 604.368 öğrenci ise yine aynı eğitim dönemi itibarıyla yüksek lisans ve doktora programlarını tamamlamıştır (National Bureau of Statistics of China, 2019).

Çin'deki gençlerin eğitim hayatlarına daha iyi standartlar altında devam etmelerini sağlamak için ÇKP tarafından son 10 yılda finansman ve organizasyon açısından yeni bir stratejik plan devreye

sokulmuştur (Tanrısevdi & Kıral, 2018). Bu plan neticesinde Çin hükümeti, 2007 yılında üniversite çağına gelen gençlerin %20'lerde olan üniversiteye devam etme oranını 2017 itibariyle %50'lere kadar yükseltmeyi başarmıştır. Çinli gençlerin eğitimde fırsat eşitliğine kavuşması ve nitelikli iş gücüne katkı yapabilmemesinin kurumların sayıca artırılmasının yanı sıra iki önemli dinamiğin de etkisi büyüktür. Gençlerin eğitim hayatlarını devamına yönelik finansal ve maddi teşviklerin verilmesi, eğitim kurumlarına ayrılan bütçenin merkezi yönetimden alınıp bölgesel yönetimlere devredilmesi, eğitime olan talebi arttırmıştır. Her vilayet ve şehir kendi içinde ihtiyaç olan eğitim kurumlarının finanse edilmesinden öncelikli olarak sorumludur ve bu sorumluluk çerçevesince her bölge kendi üretim ve ihtiyaç hiyerarşisine göre akademik alanda da uzmanlaşabilmektedir. Buna ek olarak Çin'deki özel okullaşmanın da yıllar geçtikçe artması, toplumun eğitim ihtiyacındaki çeşitlilik talebine de bir nebze olsun cevap vermiştir. İlköğretimden üniversite seviyesine kadar özel okulların etkinleri gün geçtikçe artsa da merkezi bir sistemin eğitim ajandasını denetliyor olduğu gerçeğini de vurgulamak yanlış olmayacaktır (Tanrısevdi & Kıral, 2018).

Çin gençliğinin, Çin ana karasında, eğitim sistemi içerisindeki devamlılığının yıllar geçtikçe artmış olduğu sayısal veriler ile ortadadır. Peki bu eğitim sistemi, Çin'in dünyaya açılan ekonomisi gibi küresel bir etkileşim ağına dönüşebilmiş midir? Bu soruya iki yönlü bir şekilde "evet" demek mümkündür. Çin, kendi gençlerini ülke dışında eğitim almaya teşvik ederken aynı zamanda yurtdışından pek çok eğitim kurumları ile Çin ana karası üzerinde eğitim iş birliği başlatmayı, akademik program oluşturmayı ve hatta kampüsler açmayı başarmıştır (Xiao, 2018). Deng Şiaoping'in liderliğinde 1978 yılında başlayan dışa açılım politikası neticesinde yurtdışına öğrenci göndermeye başlayan Çin devleti 50 yılı aşkın süredir yetenekli Çinli gençlerin akademik anlamda uluslararası kalite düzeyine ulaşması için yoğun mesai sarf etmiştir. Örneğin; 1978 yılında yurtdışında lisansüstü eğitim alan Çinli öğrenci sayısı 860, Çin'e geri dönen öğrenci sayısı 248 iken bu rakamlar 2018 yılı itibariyle 662.100'e, 519.400 şeklinde olmuştur. (National Bureau of Statistics of China, 2019). Bu sayılardaki ciddi artış Çinli gençlerin dünyanın eğitim ve teknoloji alanlarındaki entegrasyon seviyelerini ve bu etkileşimi kendi ülkelerine taşıma beceresini göstermektedir. Öğrencilerin uluslararası düzeyde eğitim alması ve öğrenci hareketliliğinin yanı sıra Çinli gençlerin uluslararası eğitim standartlarına ulaşmasındaki bir diğer önemli faktör ise uluslararası yüksek öğretim kurumlarının Çin'de şubeleşmesi olarak gösterilebilir (Feng, 2018). Aralarında İsrail, Almanya, İngiltere, Fransa, ABD, Güney Kora, Japonya gibi ülkelerin menşesinde pek çok eğitim kurumu ile 894 ortak akademik program ve 66 ortak enstitü kurulmuştur. ABD, İsrail ve İngiltere'den bazı üniversiteler ise, münferit olarak, Çin'de eğitim kampüsleri kurmuşlardır (Xiao, 2018, Yeniacun, 2020).

Çin gençliğinin, özellikle de 10-23 yaş arasında kalan dilimin, en büyük uğraşlarından birisi eğitim-öğretim faaliyetleridir. ÇKP yönetiminin eğitim konusunda Çin gençliğini dünya standartlarında bir eğitim sistemine kavuşturma çabası kısa ve orta vadeli planlarla sürekli güncellenirken, ekonomik büyüme sebebiyle dünyadaki pek çok öncü eğitim kurumunun Çin'e olan ilgisini de körüklemektedir. Uzun yıllar "tek çocuk politikası" ile çocuk yetiştirmeye alışmış Çinli aileler ise kendi çocuklarının en iyi şekilde eğitim alması için etkili bir talep havuzunu oluşturmaktadırlar (Pletcher, 2020). Çinli gençlerin Çin'deki yaşamlarını incelemeye eğitimden başlanması Çin sosyalizminin, ideolojik devamlılığının sağlanmasını kavramak açısından da önemlidir. Çin devleti eğitim imkanlarının artırılmasına paralel olarak, eğitim sistemi içerisine hem Çinli öğrenciler için hem de yurtdışından gelen öğrenciler için ideolojik müfredatlar yerleştirmiştir. Böylelikle eğitim sistemi her ne kadar enternasyonal bir çizgide tutulmaya çalışılsa da devlet, ideolojik normları eğitim sistemi içerisine entegre etmeyi başarmıştır. Bu entegrasyon ilkokuldan başlayıp doktora seviyesine kadar azalarak da olsa devam etmektedir. Çinli gençler arasında, her ne kadar yer yer parti yönetim uygulamaları eleştirilse de azalmayan Çin milliyetçiliğini ise eğitim sistemi içerisindeki devlet kontrolü ve ideolojik eğitimle sağlandığını söylememiz yanlış olmayacaktır.

Çin Gençliği ve Siyaset

Çin gençliği dönem dönem muhalif seslerin yükseldiği ve taraftar toplayabildiği seviyede dünyaya entegre bir yapıda olsa da Çin'in geleceğini tayin etme adına niceliksel ve niteliksel bir baskı grubu olarak değerlendirilebilir. Konfüçyanizm'e dayalı kadim Çin geleneğinde bilgi ve erdem zahmetli süreçlerin sonunda elde edilen değerli hasletler olarak kabul görse de modern Çin tarihinin gençliğin dinamizmine, iş gücüne ve teknik bakımdan ilerlemeye yoğun bir biçimde vurgu yaptığını söyleyebiliriz. Her yıl gençlik bayramı olarak kutlanan 4 Mayıs 1919 tarihi gençlik hareketi Çin'in emperyalizme karşı başkaldırı ve bağımsızlık sürecinin miladı olarak kabul görmektedir. Çin gençliğinin 1. Dünya Savaşı sonundaki galip güçlerin dünyayı paylaşma projelerine karşı başlayan 4 Mayıs hareketi (Encyclopædia Britannica, 2019) gerek Çin gençliği gerekse Çin hükümeti tarafından çoğu zaman atıfta bulunulan bir milattır. Günümüz ÇKP politikalarının gençliğe akseden izdüşümünde ise 4 Mayıs'ın vizyonun ortaya konulmak istediğini söylememiz yanlış olmayacaktır.

Çin gençliğinin siyasete olan ilgisi ve ülke yönetimine eleştirel/destekler nitelikte katkı yapma arzusu yüksek bir seviyede olduğu söylenebilir. Pek tabii, popüler kültürün evrensel anlamda gençler üzerindeki tesiri ve apolitikleşme oranları küresel ölçekte arttığı yadsınamaz bir gerçeklikken Çin'de elde edilen verilerden yola çıkacak olursak gençliğin siyasi organizma ile olan bağı nicelik anlamında güçlüdür. Her ne kadar batılı ülkelere nazaran ülkenin yönetim kademesinde genç isimlere rastlamamız pek mümkün olmasa da 2018 yılı itibarıyla Çin Komünist Partisi'nin 90 milyonu aşan üye sayısının 22,12 milyonu siyaseten genç sayılabilecek 35 yaş altı kişilerden oluşmaktadır (Statista, 2019). Buna ek olarak, Çin gençlerinin ÇKP yönetimi altında ve Çin sosyalizminin kendilerine vermiş oldukları değerlere olan bağlılıklarına da değinmemiz gerekmektedir. Çin gençlerinin, ÇKP değerleri ile uyumluluğu kendilerini siyasal çevrelerde daha rahat ifade edebilmelerine olanak sağlamaktadır. Ayrıca gençliğin siyasal kurumlara olan müdahil olma arzusu yine devletin koymuş olduğu temel değerleri benimsemesi doğrultusunda artmaktadır. Gençlik ve hükümet politikalarına karşı tavrı değerlendirmek için 4 Mayıs'ın yıl dönümünde Global Times'da yayınlanan bir yazıda yer verilen iki ankete göz atmamız yerinde olacaktır (Wang, 2020). Geçtiğimiz Nisan ayında Youth Daily China adlı gazete tarafından yapılan ve 18-35 yaş aralığındaki 8.212 gencin katıldığı bir ankette, ankete katılanların %98'i Çinli olmakla gurur duyduklarını belirtmişlerdir. 2015-2017 yılları arasında Fudan ve Shanghai Open üniversiteleri tarafından yapılan bir diğer ankette ise 13.074 gencin %63'ü hükümetlerine güvendiklerini belirtmişlerdir. Katılımcı üniversite öğrencilerinin %71,3'ü hükümetin politikalarına bağlı kalmanın milli ilerleme için önemli olduğunu savunurken %82,5'i ülkenin mevcut refahının bireysel yaşam standartlarını arttırdığı yönünde beyanda bulunmuştur. Ayrıca ankete katılan öğrencilere 2012 senesinde ÇKP milli kongresinde deklare edilen Çin sosyalizminin hangi temel değerinin (China Daily, 2017) daha önemli olduğu sorulduğunda "refah" ilk sırayı almıştır. Sırasıyla "medeniyet" ve "uyum" ikinci ve üçüncü basamakta yer alırken "özgürlük" ve "demokrasi" gibi değerler daha alt sıralarda yer almıştır. Nitekim, başka araştırma ve anketlerin farklı sonuçlara ulaşabileceği düşünülse de gençlerin hükümet politikalarına genel itibarıyla yine parti bünyesinde yer alarak katkı sunduğunu ya da muhalif olduğunu gözlemleyebiliriz. 1989 yılında Tiananmen meydanındaki öğrencilerin protestolarının kanlı bir şekilde bastırılmasının ardından (Encyclopædia Britannica, 2020) geçtiğimiz 30 yıl içerisinde Çin gençliğinin kendi sorunlarına ve devlet politikalarının iyileştirilmesine ÇKP çatısı altında ya da akademik kurumlar üzerinden çözüm aradığını söyleyebiliriz.

Gençler Çin'in yönetiminde söz sahibi olmak için ÇKP'yi yegâne siyaset mercii olarak görüyor olsa da ÇKP'nin, hükümetteki bakanlıkların ya da kurumların gençlerle ilgili üst politika belirleyicisi bir hükümet organı bulunmamaktadır. Bunun yerine Çin Komünist Partisi'nin bir alt organı düzeyinde Çin gençliğini ilgilendiren devlet politikalarını belirleyecek olan Çin Komünist Gençlik Birliği (中共团委) bulunmaktadır. 1920 yılından beri faaliyetlerini sürdüren bu birlik 14-28 yaş arası gençlerin sosyalizm çerçevesinde eğitimleri ve ülke ihtiyaçlarını karşılayabilecek potansiyele ulaşmalarını sağlamaktır. 100 milyonun üzerindeki üye sayısı ile büyük bir etkileşim ağı oluşturan

ÇKGB, eğitimlerine devam eden ya da zorunlu eğitim sürecinden sonra çalışma hayatına atılan gençlerin ortak bir politik amaç altında kaynaşmasını sağlama amacı gütmektedir (Ngan-Pun, Sek-Yum, & Fang, 2011).

Köklü tarihine rağmen hem işlevsellik hem de ÇKP nezdinde meşruiyeti 1990'lardan sonra yükselen ÇKGB ülke gençliği adına neredeyse en önemli karar alıcı konuma gelmiştir. 2008 yılındaki 16. ÇKGB Büyük Kongresi itibarıyla 200'den fazla yasa ve düzenleme içeriği ile ilgili kurumlara sunulmuş ve yürürlüğe girmesi sağlanmıştır (Ngan-Pun, Sek-Yum, & Fang, 2011). Bu yasa ve düzenlemeler eğitim, istihdam, evlilik, adli suçlar ve kültürel aktiviteler gibi çeşitli alanlarda sadece gençlerin haklarını, sorumluluk ve ödevlerini içermektedir.

ÇKGB, her ne kadar gençlerle ilgili meselleri kapsamlı bir şekilde ele alsada bunun sistematik ve daha önceden dizayn edilmiş bir vizyon belgesi üzerinden yapılmadığını belirtmemiz gerekir. Birlik, Komünist Parti'ye ideolojik olarak bağlı olmakla birlikte düzenlemeleri partinin aldığı kararlar ekseninde ortaya koyabilmektedir. Komünist Parti liderliğine bağlı olan birliğin vizyonu parti liderlerinin yapmış oldukları konuşmalar, almış oldukları karar ve onların gelecek tasavvuru üzerinden şekillenmektedir. Kuruluşundan günümüze lider etkisinin hayatının her alanında hissedildiği ÇHC'de gençlerin gelecekle ilgili konularda da liderlerin ve parti vizyonunun etkisi oldukça büyüktür (Ngai, Cheung, & Li, 2001). Öte yandan ÇKGB ise ÇKP'nin aynı zamanda gelecek nesil kadrolarını temsil etmektedir. Parti ve birlik arasındaki uyum Çin yönetimi için bugün ve gelecek arasındaki uyumu temsil eder. ÇKP'de önemli yere gelen pek çok siyasetçi daha önceden ÇKGB üyesidirler. Birlik gençlik politikalarında Çin hükümetine yardımcı olurken aynı zamanda gençler için yönetim, organizasyon ve karar alma süreçleri açısından büyük bir tecrübe kaynağı oluşturur. Her beş yılda bir toplanan milli komite ÇKGB icra kurulunu seçerek bir sonraki beş yılın gençlik politikasının belirlenmesinde ÇKP'ye yardımcı olacak icra heyetini göreve getirir. Böylelikle ülke yönetiminin bir nevi genç modellemesi tesis edilmiş olur.

Sosyal Yaşam ve Çin Gençliği

Ekonomik kalkınmanın, sanayileşmenin ve kırsaldan kente göçün hızlı bir ivme kazandığı 80'ler ve 90'larda dünyaya gelen Çin gençliği hemen hemen her ülkede olduğu gibi geçmiş ve günümüzün sentezini önceki kuşaklarının da yardımıyla yapabilirken 2000'lerde büyümeye başlayan Çinli gençler küreselleşmenin ve teknolojik gelişmelerin etkisi altında kalmışlardır. Menşei ne olursa olsun dünyadaki pek çok yeniliğin üretim merkezi olan ya da muadiline sahip olan Çin'in yeni neslinin yaşam tarzı baş döndürücü bir hızla evirilmektedir. Kalabalık şehir yaşantısı, ulaşım imkanlarının çeşitlenmesi ve hızlanması, uluslararası firmaların binlerce şube ile Çin pazarına girmesi, yurtdışında eğitim imkanlarının ve turizm hareketliliğinin artması gibi başlıca sebepler Çin gençlerini dünyadaki yaşlılarına benzeten öğelerdir. Uluslararası kabul görmüş bir trendi ya da bir teknolojiyi Çin'de uygulamak ise özellikle yönetim otoritesi tarafından "Çin karakteristiğinin" eklenmesini zorunlu kılmaktadır (China Daily, 2017).

Uluslararası restoranların yemek çeşnilerinden tutalım da ABD menşei süpermarketlerin ürün reyonlarındaki yerel ürünlerin dominasyonuna kadar pek çok örneği ve gençlerin tüketim alışkanlarını bu minvalde değerlendirebilirken, Dünya genelinde özellikle gençlerin en çok kullandığı sosyal medya devriminin Çin yönetimi tarafından nasıl "Çin Karakteristiği" şeklinde topluma sunulduğu konusu gençlerin sosyal medya üzerinden sosyal hayatta erişilebilirliklerini anlamaya yardımcı olacaktır. Dünya genelinde kullanılan başlıca sosyal medya platformları olan Twitter, Facebook, Instagram, Youtube, Google vb. Çin hükümeti tarafından erişime kapatılmıştır. Sınırlı sayıda VPN uygulaması vasıtası ile düşük hızda bağlanılabilen bu sosyal medya uygulamaları zaman içerisinde yerini Çin menşei platformlara bırakmıştır. WeChat, Youku, Qzone, Sina Weibo, Tudou, Tencent Weibo ve Renren gibi uygulamalar hem gençler hem de Çin toplumu tarafından büyük bir sıklıkla kullanılmaktadır. Uluslararası sosyal medya platformlarına uygulanan kısıtlama ve sansür ideolojik anlamda Çin hükümetinin güvenlik tabanlı politikaları içerisinde yer almakla birlikte de dünyadaki

sosyal medya pazarında çoğunluğa yakını ABD menşeli olan şirketlerin pazar paylarının düşürülmesi hedeflenmektedir (Kalaman, Kaya, & Kaya, 2018).

Yaşam stilleri, kullanım alışkanlıkları ve gündelik uğraşları batılı pek çok ülkeden farksız hale gelen Çin gençliği, küresel trendlerin takibi, hükümet kontrolünde de olsa bu trendlerin yerele uygulanmasının talepkârı olmaktadır. Çin'in pek çok şehrinde okuldan sonra etüde kalan, spor ve sanat faaliyetlerini programlayan, yurtdışında lisansüstü eğitim ya da staj olanaklarını araştıran Çin gençlik profilinin yanı sıra, Batılı moda devlerinin ürünlerini almak için uğraşan, ABD menşeli kahve firmalarının çalışma salonlarını bilgisayarlarıyla dolduran ve eğlence mekanlarında vakit geçirmekten hoşlanan profilde gençleri de görmek oldukça mümkündür. Bir diğer ayırım da çalışan ve okuyan gençlik arasında olsa da Çin gençliğinin yaşam standartlarının iyileştirilmesi ortak noktasında buluştuğunu söyleyebiliriz. Çin gençliğinin çalışan kısmının yükselen ekonomik hedefler ve şirket beklentileri arasında öncelikli sorununun geçim derdi olduğu bir gerçektir. Fakat yapılan araştırmalarda hem çalışan hem de öğrenim gören gençlerin hayatı kolaylaştıran ve lüks tüketim ürünlerine karşı olan talebinin arttığı yönündedir (Duveau & Dumenil, 2018). 1980 sonrası doğan neslin ülkedeki lüks tüketim mallarının %20'den fazlasını satın alması ise gençlerin yaşam tarzları üzerindeki küresel etkinin bir diğer boyutu olarak değerlendirilebilir.

Sonuç

Çin gençliği, ÇKP'nin kontrol ve kılavuzluğu ile oluşturulan modern bir eğitim sisteminden geçirilerek ülkenin üretim ekonomisi tabanlı ihtiyaçlarına cevap vermek ve ideolojik anlamda Çin sosyalizmine bağlı kalacak şekilde yetiştirilmektedir. Sosyal medya platformlarından, siyasal argümanlara kadar pek çok sahada üzerlerinde bir kontrol mekanizması bulunsa da uluslararası kamuoyu ve küresel gelişmelerden kopuk yahut mahrum edilmiş olduklarını söyleyemeyiz. Çin hükümeti kendi açısından zararlı gördüğü gelişmeleri dönüştürerek gençlere vermeyi tercih etse de bu dönüşümler sonrası ortaya çıkan ürünleri de bir ihraç avantajına dönüştürebilmektedir. Örneğin; Whatsapp uygulamasının muadili olarak ortaya çıkan ve daha sonra bünyesinde temassız ödeme uygulamalarından tutun da otel, uçak, tren ve hatta paylaşımlı bisiklet uygulamalarını birleştiren WeChat' in kullanılma alanı Çin sınırları dışına çıkmıştır (Statista (b), 2020). Bu uygulama sayesinde Güney Kore, Japonya, Türkiye ve ABD gibi pek çok ülkede mobil ödeme yapabilmemiz mümkündür. Böylelikle gençlerin ideolojik tabanlarını koruma adına getirilen kısıtlamaların ekonomik geri dönüşleri görülebilmektedir.

Öte yandan, Çin gençliğinin yeniliklere açık olduğu kadar lüks tüketimin artmasıyla bireysel bir yaşam tarzını benimsemeye başladığını da söyleyebiliriz. Bilhassa büyük şehirlerdeki yaşam pahalılığı gençleri daha minimal mekanlarda daha yalnız yaşamaya itmektir. Bununla birlikte bireyselliğin artmasına karşın ulusal bilinçten de kopmadıklarını gözlemlemekteyiz. Gerek yurtdışında eğitim almış olsun gerekse refah seviyesi yüksek bir işte çalışıyor olsun Çinli gençleri bir önceki jenerasyonu ile ortak paydada buluşturan özelliklerden birisi de ulusal değerlerine bağlılıklarıdır. İdeolojik olarak gençlerin bu devlete bağlılıklarını göstermeleri için eğitim sürecini başarıyla tamamlamaları bile başlı başına kendi devletlerine bağlılığın göstergesidir. İdeolojik anlamda devlete bağlılık olmadan akademik anlamda hiçbir genç rüştünü ispat etmiş sayılamaz.

Çin gençliği yaşam tarzları, eğitim süreçleri ve siyasette yer alma çabaları ile modern dünyadaki örnekleriyle tıpa tıp benzerlik göstermemektedir. Fakat bu onların dış dünyadan habersiz ya da kendi yönetimlerinden başka sistemlere özendikleri anlamına da gelmemektedir. Çin gençliği büyük bir dönüşüm ve devletin geleceğini kontrol kapasitesine sahip olduğu için ÇKP, reformları ve düzenlemeleri gençliğin küresel çapta olan taleplerini maksimum seviyede ülkeye entegre ederek karşılamaya çalışmaktadır. Gençlerin taleplerinin sosyal gerçekliğe uyarlanmadığı durumlarda sistemin de zorlanacağı göz önünde bulduğunda Çin gençliği, Çin hükümeti için incelik ve kırmadan işlemesi gereken bir madendir.

Kaynaklar

China Daily, (2017, Ekim 12). Core Socialist Values. **China Daily**: https://www.chinadaily.com.cn/china/19thcpcnationalcongress/2017/10/12/content_33160115.htm.

DUVEAU, J., & DUMENIL, S, (2018, 3 12). **These 8 Qualities Define Chinese Youths**, Jing Daily: <https://jingdaily.com/chinese-youths>.

Encyclopædia Britannica, (2019, 2 14). May Fourth Movement, **Encyclopædia Britannica**: <https://www.britannica.com/event/May-Fourth-Movement>.

Encyclopædia Britannica, (2020, Mayıs 15). Tiananmen Square incident. **Encyclopædia Britannica**: <https://www.britannica.com/event/Tiananmen-Square-incident>.

FENG, E, (2018, Temmuz 18). China closes a fifth of foreign university partnerships. **Financial Times**: <https://www.ft.com/content/794b77e8-8976-11e8-bf9e-8771d5404543>.

KALAMAN, S., KAYA, E., & KAYA, Ü, (2018). “Çin Halk Cumhuriyeti’nde Yeni Medya Uygulamaları: Nitel Bir Araştırma”, **AJIT-e: Bilişim Teknolojileri**, 9, 101-122.

National Bureau of Statistics of China, (2019). Population and It’s Composition, Beijing: National Bureau of Statistics of China.

NGAI, N., CHEUNG, C., & LI, C, (2001). China’s Youth Policy Formulation and Youth Participation, **Children and Youth Services Review**, 23(8), 651-669.

NGAN-PUN, N., SEK-YUM, N., & FANG, W, (2011). Revisiting China’s Youth Policy, Youthpolicy.org:https://www.youthpolicy.org/national/China_2011_Youth_Policy_Situation_Article.pdf.

PLETCHER, K, (2020, 5 12). One-child policy, Retrieved from Encyclopædia Britannica: <https://www.britannica.com/topic/one-child-policy>.

STATISTA (a), (2020, Ocak). Estimated number of universities worldwide as of January 2020, by country. Statista.com: <https://www.statista.com/statistics/918403/number-of-universities-worldwide-by-country>.

STATISTA (b), (2020, 5). Number of monthly active WeChat users from 2nd quarter 2011 to 1st quarter 2020. Statista.com: <https://www.statista.com/statistics/255778/number-of-active-wechat-messenger-accounts>.

STATISTA, (2019, Haziran). Number of Chinese Communist Party (CCP) members in China from 2013 to 2018, by age. Statista.com: <https://www.statista.com/statistics/249987/number-of-chinese-communist-party-ccp-members-in-china-by-age>.

TANRISEVDİ, F., & KIRAL, B, (2018). “Çin ve Türk Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması”, **Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi**, 6 (3), 223-240.

UNICEF, (2019). The Youth Population in China (2018), **UNICEF**.

United Nations Population Fund, (2020). World Population Dashboard: China. New York: UN.

WANG, W, (2020, 5 11). Wake up world: Chinese youth wave coming. Global Times: <https://www.globaltimes.cn/content/1188030.shtml>.

XI , J, (2003). Developing Innovative Children and Youth Need Strategies with Chinese Characteristics, L. S. Li içinde, **Youth Affairs and Youth Policy Research Reports**, (s. 1-8). Tianjin: Tianjin Social Science Faculty Press.

XIAO, L, (2018, Ağustos 14). Transnational Education: Sino-Foreign Cooperative Universities in China, World Education News and Reviews : <https://wenr.wes.org/2018/08/sino-foreign-cooperative-universities>.

YENİACUN, S, (2020, Şubat 8). Israel set to increase its soft power in China, **Anadolu Agency**: <https://www.aa.com.tr/en/analysis/analysis-israel-set-to-increase-its-soft-power-in-china/1728042>.

